

שבת קמא

משה שווערד

1. רמב"ם הלכות שבת פרק כו הלכה יב

מנעל שעל גבי האמום שומטין אותו בשבת, מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין, ושל כובסין לא יגע בו מפני שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס, וכן גיזי צמר אין מטלטלין אותן מפני שהוא מקפיד עליהן, לפיכך אם ייחדן לתשמיש מותרין, והשלחין מותר לטלטלן בין שהיו של בעה"ב או של אומן מפני שאינו מקפיד עליהם.

2. מגיד משנה הלכות שבת פרק כו

מכבש של בעלי בתים וכו'. משנה שם (דף קמ"א) מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין ושל כובסין לא יגע בו ר' יהודה אומר אם היה מותר מע"ש מתיר את כולו ושומטה ופירוש מכבש ידוע מתירין שנוטל את היתד והוא נותר דהיינו צורך שבת שנוטל את הכלים אבל לא כובשין דהיינו צורך חול עכ"ל פירוש רש"י ז"ל. ושל כובסין לא יגע בו פירש רבינו ז"ל מפני שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס וכן נ"ל עיקר ולא כדברי רש"י ז"ל שפי' מפני שהוא רוצה לתקן הבגדים ותוחבו בחזקה ומהדק והתרה שלו דומה לסתירה. ואם כדבריו קשה לי למה נחלק ת"ק על ר' יהודה באם היה מותר מע"ש ודאי משמע דפליגי. ואפשר לדבריו דת"ק גזר דאי שרית ליה ליטול כליו במותר יבא להתירו:

3. רא"ש על שבת פרק שלישי - סימן יט

[דף מג ע"ב] ... נראה דהכי הלכתא דטלטול מן הצד שמיה טלטול וקשה מהא דאמר לקמן בפרק כל הכלים (דף קכג.) הלכתא כרבי אלעזר בן תדאי דאמר טלטול מן הצד לא שמיה טלטול ונראה דע"כ צריך לחלק בענין טלטול מן הצד דהכא סבר רב דשמיה טלטול ולקמן בפ' תולין (דף קמא.) אמרי בי רב לא שמיה טלטול ובכולה הש"ס משמע דאמרי בי רב היינו רב ... הלכך נראה דלא דמי טלטול דהכא לשאר טלטול דטלטול דהכא הוי לצורך המת שאסור לטלטלו ולא לצורך המטה ולהכי שמיה טלטול. אבל כל הני נייעור עיקר צורך טלטול בשביל דבר של היתר הלכך לא מיייתי הכא אלא פלוגתא דר' יהודה בן לקיש ורבנן דפליגי במת ולא מיייתי ההוא דר' אליעזר בן תדאי ורבנן. וכן חילק גם רב אלפס. והקשה על זה ה"ר יונה מהא דתנן לקמן בפרק תולין (דף קמא.) הקש שעל המטה לא ינענעו בידו אבל מנענעו בגופו ודייקי מיניה בי רב דטלטול מן הצד ל"ש טלטול והתם לצורך הקש שהוא מוקצה הוא מטלטל. ולא קשה דהתם אף טלטול אין כאן כמו פגה וחררה ופוגלא שהוא מטלטל בידו ואגבן מטלטלין דבר אסור. אבל בקש אינו מטלטל אלא בגופו כלאחר יד הלכך אע"ג דלקש שהוא מוקצה הוא צריך מדמה ליה לטלטול מן הצד שהוא צורך לדבר המותר.

4. שו"ע אורח חיים - סימן שיא

(ח) טלטול מן הצד לצורך דבר המותר, מותר. הלכך צנון שטמן בארץ ומקצת עליו מגולים ולא השריש וגם לא נתכוין לזריעה, נוטלו אע"פ שבנטילתו מזיז עפר ממקומו, ואע"פ שהוסיף מחמת לחות הקרקע, מותר: הגה - ואפי' הניחו שם מבע"י להיות שם כל השבת, דאין באוכלין משום בסיס לדבר האסור (כל בו). וטלטול בגופו אפי' לצורך דבר האסור, מותר; הילכך קש שעל המטה, דסתמו מוקצה להסקה, מנענעו בגופו; ואם הניח עליו מבע"י כר או כסת, מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבע"י לשכב עליו; (וכן אם חשב לשכב עליו). (ר"ן ס"פ במה טומנין):

5. ספר מגן אברהם על או"ח סימן שח:

(ז) ולהניחו באיזו מקום. דכיון שהוא בידו רשאי לטלטלו יותר ונ"ל דאפי' שכח ונטלה בידו רשאי לטלטלו יותר ועמ"ש סי' רס"ו סי"ב: איתא בשבת דף קכ"ז שמותר לטלטל מוקצה (") ברגליו דרך הילוכו וכ"כ במלחמות שם עמ"ש (") סי' ש"ה סי"ח:

6. משנה ברורה סימן שח

(יג) ולהניחו באיזה מקום - דכיון שהוא בידו שנטלה לצורך גופה או מקומה רשאי לטלטלה יותר וכתב המ"א דה"ה אם שכח ונטלה בידו (יד) רשאי לטלטלה יותר אף שהנטילה היה שלא לצורך גופה ומקומה ועיין (טו) באחרונים שהכריעו דהאי היתרא לא שייך אלא בכלי שמלאכתו לאיסור ולא במוקצה מחמת גופו כגון מעות ואבנים וכיוצא בהן ובביאור הגר"א לעיל סימן רס"ו סי"ב חולק על המ"א וס"ל דלא התירו אלא כשהתחיל לטלטל ברשות וכן משמע בר"ן ריש ביצה עי"ש ועיין לקמן סימן של"א ס"ה במ"א לענין איזמל מילה. איתא בסימן שי"א ס"ח דטלטול מוקצה בגופו אפילו לצורך דבר המוקצה מותר דזה לא נקרא לטלטול כלל (טז) ולפ"ז אם מונח איזה דבר מוקצה על הארץ מותר לדחפו ברגליו כדי שלא יבוא להפסד:

7. חדושי רע"א על שבת דף קכז/א

עושה בו שביל ברגליו. במג"א סי' ש"ח סק"ז כ' איתא בשבת דף קכ"ז שמותר לטלטל מוקצה ברגליו דרך הילוכו. עי' באשל אברהם ס"ז דעשה פלוגתא מזה דמדברי הר"ן שכתב דהרי"ף הביא ברייתא דאין מתחילין באוצר כדי לפרשה וא"כ אינו מוכח דמותר ברגליו ולרמב"ן אליבא דהרי"ף מותר ע"ש, ולענ"ד ליכא בזה פלוגתא. דודאי מותר ברגליו לילך דהוי טלטול כלאחר יד לצורך דבר מותר והוי כקש שע"ג המטה דמנענע בגופו אם משום דטלטול בגופו לאו שמ"י טלטול כלל ואם מטעם דהוי כלאחר יד לצורך דבר מותר, וה"נ ברגליו דמ"ש בגופו ומ"ש ברגליו, ומה שלא תירץ הר"ן דהרי"ף הביא ברייתא זו ללמוד ממנו טלטול ברגליו בדרך הלוכו דזה כבר נשמע ממתני' דהקש שעל גבי המטה.

8. חזון איש - או"ח ס' מז: יג

(יג) ולפי האמור אין היתר כלל לנטול מוקצה צדחיפת הרגל, לצורך המוקצה, אף לדעת הרא"ש, ולזה כהמ"צ סי' ש"ח ס"ק י"ג, וכש"כ שמדברי הרמב"ן והרשב"א והרי"ף, איסורו מצוה, וכן מצוה צגמ' קכ"ג א' עושה שציל ברגליו צכניסתו וציליאתו ומשמע דוקא צכניסה וציליאת דרך הילוכו אצל לא צבדיא, ומצוה מזה דאף לצורך מקומו אסור לנטול מוקצה ברגליו ולא מקרי טלטול מן הצד אלא טלטול גמור.

9. ספר שערים מצויינים בהלכה

ד"ה הני). ונראה הא דמותר לטלטל מוקצה בגופו או ברגלו, משום דלא גזרו בענין זה איסור מוקצה. שוב ראיתי בשו"ת מנחת שלמה (סי' יד-ב) שכתב כיון דאיסור מוקצה הוא גזירה אטו הוצאה, לכן כל שמטלטל כגופו וכלאחר יד, כיון דבכה"ג בהוצאה פטור מחטאת מפני שאין דרך הוצאה בכך ה"ה נמי דלא גזרו בכה"ג באיסור מוקצה. [ועי' מש"כ לעיל קכד. ד"ה א"ל בשם האור שמח]. אבל עי' בחזון איש (סי' מז ס"ק יג). דבגמ' כאן משמע דוקא בכניסה וציאה דרך הילוכו, אבל לא בהדיא, ומבואר מזה דאף לצורך מקומו אסור לטלטל מוקצה ברגליו ולא מקרי טלטול מן הצד אלא טלטול גמור.

להפסד. וכ"כ בדרך החיים (דין טלטול מוקצה) דטלטול בגופו או ברגליו מותר, ומה"ט מותר לישב על אבנים אע"פ שמזיז. ובאשל אברהם (בוטשאטש סי' שיא ס"ח) כתב דטלטול מוקצה בגופו, י"ל דקיל מעל ידי דבר אחר או כלאחר יד בידיו, ושוי גם כאינו צריך למקומו. ועי' מש"כ לעיל (קכד):

10. תוספות מסכת שבת דף קמא עמוד א

הני פלפלי מידק חדא כו' - פירש ר"ח בשאלות דרב אחאי בפרשת אמור אל הכהנים מפרש דבי"ט מיירי וקשה לר' דהוה ליה לפרש בהדיא כיון דבמכילתין לא מיירי אלא בשבת ועוד היכי אסר רב יהודה כולי האי בפלפלין הא אפילו מלה שרינא בפ"ק דביצה (ד' יד.) במדוך של עץ אלא נראה לרבי דהכא בשבת איירי ואגב דאיירי בטלטול ע"י שינוי מייתי ליה הכא ובכולה שמעתא נמי מייתי מילי דשבת טובא אע"ג דלא שייכן הכא כולי האי אבל בי"ט נראה לר"י דשרי בלא שינוי אפי' במדוך של אבן כשאר תבלין ...

11. רא"ש על שבת פרק עשרים - סימן יג

ואמר רב יהודה האי מאן דסחי במיא לינגוב נפשיה דלמא אתי לאתויי ד' אמות בכרמלית. לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופיה ולא דקדקו במהלך ברה"ר ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו.

12. שו"ע אורח חיים - סימן שכו

(ז) הרוחץ בנהר, צריך שינגב גופו יפה כשעולה מהנהר, מפני שלא ישארו המים עליו ויטלטלם ד' אמות בכרמלית, לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופו; אבל ההולך ברה"ר ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו, לא הקפידו בו:

13. ט"ז אורח חיים סימן שכו

(ב) (פמ"ג) לא הקפידו בו. ב"י נתן טעם לפי שהם מועטים לא גזרו עליהם ואין מספיק דעינינו רואות שיש יותר ריבוי מים מן המטר על לבושי אדם ממה שיש על גופו כשעולה מן הרחיצה [1] אלא נראה הטעם דבזה א"א להמנע ממנו שהאדם הולך ברה"ר ופתאום בא מטר עליו לא גזרו ביה רבנן ודומה לזה כתבתי בס' ש"כ סי"ד בענין להשתין בשלג ואפי' הרא"ש דכתב שם להיות נזהר היינו שאפשר קצת להזהר אבל כאן א"א כלל להזהר:

14. משנה ברורה סימן שכו

(כג) לא הקפידו בו - [2] ר"ל לפי שהם מועטים [יא] ואין מצוי בהם שיעור הוצאת המים שיתחייב בהן לא גזרו בזה שהוא שלא כדרך הוצאה ועיין בביאור הגר"א דלפירוש התוספות משמע דאפילו ריבוי המים נבלע בלבשו ג"כ מותר לילך בהן ועיין בט"ז הטעם

15. ספר שערים מצויינים בהלכה [3]

(שם ס"ק כג). וראיתי בהר צבי שמפרש, דהב"י לא איירי כלל בהמים הנבלעים במלבושיו, דאף כי רבים הם, מ"מ הם בטלים להבגדים, וכדתנן לעיל (צג:) המוציא אוכלים פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפלה, והב"י איירי על מיעוט המים שעל גופו, ועל זה קאמר דלא גזרו לפי שהם מועטים, משא"כ ברוחץ בנהר המים שעליו יש בהם שיעור הוצאה לכן גזרו עליהם ובוזה

ניחא דלא יקשה מהא דלקמן (קמו:) מי שנשרו כליו במים מהלך בהם ואינו חושש וכו'. ונראה שזה הוא כוונת הקרבן נתנאל (שם אות ג), ועוד דדבר שאי אפשר לא גזרו בו חכמים.

16. שו"ת הר צבי אורח חיים א סימן קצו

מים הבלועים בבגדים בטלים להבגדים לענין הוצאה.

טור או"ח סימן שכו: הרוחץ בנהר צריך שינגב גופו יפה כשעולה מן הנהר מפני המים שלא ישארו עליו ויטלטלם ד' אמות בכרמלית אבל ההולך במטר ומטר יורד עליו ועל לבושו מותר. בב"י הביא כאן לשון הרא"ש בפרק תולין לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופו, ולא דקדקו במהלך ברה"ר ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו, עכ"ל הרא"ש. וכתב ע"ז הב"י וז"ל: ונראה דלפי שהם מועטים לא גזרו

עליהם אפילו ברה"ר, עכ"ל. והט"ז בסימן זה ס"ק ב תמה על הב"י שהרי ענינו רואות שיש יותר רבוי מים מן המטר על לבושי אדם ממה שיש על גופו כשעולה מן הרחצה עיי"ש.

ונראה ליישב דבריו דהב"י לא איירי כלל בנידון המים הנבלעים ונדבקים במלבושיו שהמים הנבלעים בבגדים אף כי רבים הם מ"מ הם בטלים להבגדים וכדתנן המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפלה (ועיין תוס' ביצה דף לט והתי' הוא תי' הגמרא שבת דף סב), וכל דברי הב"י על המיעוט מים שעל גופו וע"ז קאמר הב"י דלא גזרו לפי שהם מועטים ואין להם שיעור הוצאה, ובוה נחא דלא קשה מהא דקיי"ל במתניתין (שבת דף קמו): מי שנשרו כליו במים מהלך בהם ואינו חושש וכו', וכן בהא דיומא דף עז וטוש"ע סימן תריג בההיא דההולך לשמור את פירותיו שמותר לעבור עד צוארו במים ובלבד שלא יוציא ידו מתוך שפת חלוקו ומ"ט לא הזהירו בזה שינגב גופו שלא ישא המים שעליו ואפילו בעיר המוקפת חומה מ"מ הנהר כרמלית. אבל לדברינו נחא דכל שנכנס במלבושיו במים אז כובד הבגדים גורמים שלא יהא כינוס של רבוי מים על עצם גופו מפני שהם נבלעים ומתדבקים לבגדים בין מבפנים ובין מבחוץ, ועל המים הנבלעים בבגדים י"ל דהא בטלים להבגדים, ועל המיעוט מים שעל גופו לא גזרו לפי שהם מועטים ואין להם שיעור הוצאה וכמו שכתב הב"י, משא"כ ביוצא מן הנהר בלי מלבוש אז המים שעל גופו מתכנסים בשטף נזולים סביב לו ומצוי שיהיה בהם שיעור הוצאה לכן גזרו עליהם.

17. עיין במראה מקומות לדף קכח לגבי טבילה במקוה וסחיטה בשער

18. ספר ארחות שבת

תה	שבת	פרק שלשה עשר	ארחות
			<p>לידי סחיטה ויוצא שכרו בהפסדו, וכן נהגו גדולים נוספים, וע"פ האר"י יש לטבול בשבת לתוספת קדושה ורבים נוהגין כן.^ט</p> <p>מט. נרטבו שערותיו או זקנו בשבת אסור לסוחטם מהמים שבהם, ואף שאין סחיטה זו אסורה מהתורה, שאין סחיטה בשיער, מ"מ רבנן גזרו ואסרו סחיטה זו.^{טו}</p> <p>נ. הטובל בשבת צריך להזהר מאד שלא לסחוט את שערותיו.^{טז}</p> <p>נא. יש מהאחרונים שכתבו שאם מנגב שערותיו במגבת באופן שאינו סוחטן בחזקה רק באופן קל והמים היוצאים מהשערות נבלעים מיד במגבת הרי זה מותר.^{טז} ויש הנמנעים לגמרי מניגוב השער.^{יז}</p> <p>נב. מי שאינו מנגב שערותיו צריך להזהר בזמן לבישת הבגדים מלהדקם לראשו ולזקנו כדי להמנע מסחיטה.^{יח}</p>
			<p>דמים הספוגים בין שערותיו בטלים לגופו ואין בהם איסור הוצאה כלל אין ראייה מהגמרא הו"ד דאכן לא ניגבו את השער, אמנם עיין היטב בבהגר"א סי' שכ"ו ס"ז ובמשנ"ב שם סק"ג דמשמע שגם במים הספוגים בבגד שהאדם לבוש בו יש איסור הוצאה. ודו"ק [ע"י קצות השולחן סי' קל"ג בכדה"ש ס"ק ח'].</p> <p>והבה"ל סי' שכ"ו ס"ח ד"ה אדם מסיק דמי שצריך טבילה יטבול בשבת, אך מי שהוא טהור גמור יש לו להמנע מלטבול לתוספת קדושה משום חשש סחיטה.</p> <p>פז. עיין במבוא לדינים אלו שהבאנו את הראשונים האוסרים סחיטה בשער.</p> <p>פח. רבים וטובים נוהגים לטבול בשבת לתוספת קדושה, ע"פ האר"י, והגר"א הזהיר שאנשים לא יטבול בשבת וכן נהג החזו"א. וגדולים אחרים טבלו בשבת ונהרא נהרא ופשטיה.</p> <p>פט. עיין שש"כ פי"ב הערה ס"ד, ס"ו, בשם המנחת שבת, וקצות השולחן בשם בן איש חי. והגרש"ז איערבאך זצ"ל הורה דמותר לנגב שערותיו אם המים נבלעים במגבת [ועיי"ש שטעמו דכשם שמצינו דעות בראשונים דהמפרק לאיבוד לא שמיא מפרק כן מסתבר דכאשר המים נבלעים לגמרי במגבת אין זה מפרק, ולכאורה כונתו דבכה"ג אפשר דלכו"ע לא מיקרי מפרק. ובספר שולחן שלמה סי' שכ"ו אות ג', ג', מביא טעם נוסף מכת"י הגרש"א, דכיון שכל האיסור בשער הוא משום דמיחזי כסחיטה [וכדלעיל הערה פ"ד] לכן כשהמים נבלעים במגבת אין חשש, [ובספר בן איש חי שנה ב' פרשת פקודי כתב לנגב שערותיו לאט לאט בנחת עד שיכלעו המים במטפחת, וכן שמענו מהגר"ש אלישיב שליט"א דמותר לנגב שערותיו בקל ולא בחזק [ועיין בתשובת הגר"ש אלישיב שליט"א בספר קובץ תשובות סי' כ"ז]. וראה לעיל בסוף הערה פ"ה דמהגמרא מוכח לכאורה דיש היתר לנגב שערותיו במגבת, ואפשר דמיירי כשמנגב באופנים האלו.</p>

תה	ארחות	פרק שלשה עשר	שבת
			<p>סחיטה בשיער</p> <p>בגמ' שבת דף קכח: איתא דאין סחיטה בשיער, וכתב רש"י דהטעם משום שהשיער קשה ואינו בולע. אמנם כתב המגיד משנה [פ"ט משבת הי"א] שכוונת הגמ' רק לומר שאין בזה איסור דאורייתא, אבל מדרבנן גזרו ואסרו סחיטת שיער.^י וכ"כ הב"י יור"ד סי' קצ"ט בשם הראב"ד.^י</p> <p>ומטעם זה כתבו בשם הגר"א בספר מעשה רב סי' קכ"ה שאין לאנשים לטבול בשבת כלל, משום שאי אפשר להזהר מלבוא</p>

19. תוספות מסכת שבת דף קמא עמוד א

דילמא אתי לאשוויי גומות – [1] אע"ג דרבא ס"ל בסוף פ"ב דביצה (ד' כג.) בדבר שאין מתכוין כר"ש
גזרינן הכא כשיהא עסוק לקנח רגלו ישכח שבת ויתכוין לאשוויי גומות כעין שמצינו בפ' בתרא דעירובין
(ד' קד.) דנשים המשחקות באגוזים ובתפוחים אסור דילמא אתי לאשוויי גומות כלומר במתכוין שמשכח שבת
מחמת שחוק שלהן.

20. תוספות רי"ד מסכת שבת דף קמא עמוד א

דילמא אתי לאשוויי גומות [2] כל אלה הלכות רבא (באית) כר' יהודא משום דס"ל כוות' כדאמ' לקמן בפ'
נוטל ואין הלכה כמותו דקי"ל כר"ש:

21. ריטב"א על שבת דף קמא/א

ורב פפא אמר אחד זה ואחד זה מותר. ונראין דברי הפוסקים הלכה כרב פפא דהוא בתרא. דאע"ג דתלמידיה
דרבא הוא ואין הלכה כתלמיד במקום הרב, הני מילי כשחולק עליו כשהוא תלמיד לפניו אבל הלשון נראה
כאן שלא נחלק עמו וכיון שכן הלכה כבתראי, וכן פסק הר"ז ז"ל, אבל רבינו אלפסי ז"ל פסק כרבא ורבינו
הגדול ז"ל לימד עליו זכות בספר המלחמות משום דרבא רביה דרב פפא, ואין טעמו נכון כמו שכתבנו:

22. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף קמא עמוד א

לא ליהדק איניש אודרא אפומא דשישא דילמא אתי לידי סחיטה. פי' ואיכא משום מפרק כיון דלא אזיל
לאיבוד, וכיון דאורחיה בהכי חיישינן.

23. ריטב"א על שבת דף קמא/ב

לא שנו אלא שיעור לצחצחו אבל שיעור לעבדו אסור. פירש ר"ז ז"ל דדוקא לרבי יהודה דאוסר דבר שאין
מתכוין אבל לרבי שמעון שרי, אבל הראב"ד ז"ל פירש דהכא מתוך שהעור מתעבד בידיים אפי' לרבי
שמעון אסור, אבל שיעור לצחצחו שרי, דאפילו במתכוין לצחצחו ליכא איסורא דאורייתא, וכן עיקר
[דלא] מסתבר לאוקמי מימרא דרב חסדא דלא כהלכתא:

24. רש"י מסכת שבת דף קמא עמוד ב

מרופט – [1] קרוע מלמעלה, דגנאי הוא לה, וכי חייכי עלה - שלפה ומייתי לה.

25. רמב"ם הלכות שבת פרק יט הלכה טו

מי שיש ברגלו מכה יוצא בסנדל יחידי ברגלו הבריאה, א ואם אין ברגלו מכה לא יצא בסנדל יחיד, ולא יצא קטן
במנעל גדול אבל יוצא הוא בחלוק גדול, [2] ולא תצא אשה במנעל רפוי ולא במנעל חדש שלא יצאה בו שעה
אחת מבעוד יום, ואין ב הקיטע יוצא בקב שלו, אנקטמין של עץ אין יוצאין בהן בשבת מפני שאינן מדרכי
המלבוש ואם יצאו פטורין.

26. מגיד משנה הלכות שבת פרק יט

ולא יצא קטן וכו'. סוף פרק תולין (שם קמ"א): לא יצא קטן במנעל של גדול אבל יוצא בחלוק של גדול ולא
תצא אשה במנעל מרופט ואין יוצאין במנעל חדש ובאי זה מנעל אמרו במנעל של אשה תני בר קפרא ל"ש אלא
שלא יצאתה שעה אחת מבע"י אבל יצאתה שעה אחת מבע"י מותר ע"כ. ורבינו ז"ל פירש מרופט רפוי וכן
פירשו בהלכות והטעם לפי שהיא מקפדת בכך ודילמא שלפא ומתיא ליה ד"א ברה"ר. אבל רש"י ז"ל
פירש מרופט קרוע מלמעלה דגנאי הוא לה וכי חייכי עלה שלפא ומתיא ליה עכ"ל:

27. חידושי הר"ן (מיוחס לו) מסכת שבת דף קמא עמוד ב

ולא תצא אשה במנעל מרופט. דחיישי' דילמא מחייכי עלה ומשלפא ואתיא לאיתויי בר"ה ולא אמרי' לא משלפא
כדי שלא תשאר יתפה בדרך שהרי יש לה בתי שוקים טובים כדרך רוב הנשים ואינה חוששת:

28. תוספות מסכת שבת דף קמא עמוד ב

במנעל מרופט כו' ואם חלצה חליצתה כשרה - וא"ת אמאי גזרינן בפרק מצות חליצה (יבמות דף קב.) מנעל אטו מנעל מרופט כיון דדיעבד חליצתה כשרה ואומר ר"י דגזרינן אטו מרופט יותר מדאי שאינו חופה רוב רגלו דאם חלצה בו אין חליצתה כשרה, מ"ר.

29. חידושי הר"ן מסכת שבת דף קמא עמוד ב

ואם חלצה חליצתה כשרה. ומיהו דווקא כשאינו מרופט ברובו שאם היה כן חליצת' פסולה והראייה מדאמרין בריש פרק מצות חליצה דאין חולצין במנעל מ"ט גזירה משום מנעל מרופט ואם איתא דבכל מנעל מרופט חליצתה כשרה היכי גזרינן ביה אלא ודאי כדאמרן:

30. שמירת שבת כהלכתה פרק טו

48. Shoe-trees may be inserted into shoes so that they will retain their shape, but not if the intention is to widen the shoe.

31. תוספות רי"ד מסכת שבת דף קמא עמוד ב

נוטל אדם את בנו והאבן בידו. פ"י טעם משנתינו הוא שמותר לטלטל המוקצה עם המוכן שהרי המוקצה בעצמו נתיר לפנינו לטלטלו ע"י ככר או תינוק כ"ש לטלטל המוקצה עם המוכן. א"נ י"ל דטעמא דמתני' היא משום דטלטול מן הצד לאו שמ"י טלטול וכל כמה דלא מטלטל המוקצה בעינו אלא מטלטל המוכן והמוקצה עליו הו"ל טלטול מן הצד ומש"ה שרי תנא בכל הני לטלטל האבן עם התינוק ועם הכלכלה ועם חבית של יין ותרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין ולשני הטעמים הללו דוקא אם יש לו צורך באותו המוקצה אבל בלי צורך אע"ג דטלטול מן הצד לא הוי טלטול או מפני שמטלטלו עם המוכן למה רוצה לטלטל המוקצ' א"ו לא התיר התנא אלא לצורך:

32. רש"י מסכת שבת דף קמא עמוד ב

עם הטהורה - אגב הטהורה, ואגב חולין, אבל טמאה באפי נפשה - לאו בת טלטול הוא.

33. שפת אמת מסכת שבת דף קמא עמוד ב

במשנה נוטל אדם כו' ר"י אומר אף מעלין כו' פירש"י ולא אמרי' מתקן הוא, לפ"ז קשה מאי מייתי לה הכא כיון דכאן מיירי באיסור טלטול לחוד, ונראה לפרש דקאי על תרומה טמאה שנפלה למאה חולין או תרומה טהורה דצריך להרים א' ולשורפה דלא נימא כיון דלאחר הרמה צריך לשרפה שוב אסור להרימה דאסורה בטלטול, קמ"ל ר"י כיון דקודם שהרים איכא למימר דאותה סאה מותרת להכי מותר להרים וצ"ע:

34. ספר שערים מצויינים בהלכה

ר' יהודה אומר אף מעלין את המדומע וכו'.
יש לדקדק מה שייכות יש בדין מעלין, לדין טלטול דמיירי בה מתניתין. ויש לפרש, דכמו שמותר לטלטל טמאה אגב הטהורה ביחד, ה"נ מותר לטלטל המדומע, ואפי' להעלותו מותר, ואין בזה משום מתקן, כדלקמן הואיל ויש לו עצה ע"י שנותן עינו בצד זה ואוכל בצד אחר, לכן אין כאן תיקון בהעלתו. ועי' בשפת אמת דקאי על תרומה

טמאה שנפלה למאה חולין או שנפלה לתרומה טהורה, דצריך להרים אחד ולשורפה, דלא נימא כיון דלאחר הרמה צריך לשרפה, א"כ אסור להרימה דאסורה בטלטול, קמ"ל ר"י כיון שקודם שהרים איכא למימר דאותה סאה מותרת, לכן מותר להרים.

35. חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף קמא עמוד ב

ולחייב משום תינוק רבא כרבי נתן סבירא ליה. איכא דקשיא ליה והא מודו ליה רבנן לר' נתן באדם, ול"ק [II] דתינוק משרבט נפשיה כבהמה, ואי קשיא הא דאמרינן בפרק מפנין (קכ"ח ב') האשה מדדה את בנה ברה"ר ולא גזרינן דילמא אתיא לטלטולי משום דאדם נושא את עצמו ולא פליגי רבנן התם וכמו שפירש רש"י ז"ל, [III] איכא למימר התם בנוטל אחת ומניח אחת כיון שיש לו דעת בהילוך והולך ברגליו לא משרבט נפשיה. [III] אבל הכא בתינוק גורר שאינו יכול לילך בלא סמיכה דמשרבט נפשיה וה"ל כבהמה פלוגתא דרבי נתן ורבנן, ומיהו אפילו לר"נ בגורר אסור לדדות לכתחילה וכן בבהמה דלא פליג ר"נ התם כלל, ולפי סברתינו בפרק המילה (ק"ל א') שקטן שבקטנים ככפות דמי ואפילו ר"נ מודה נמצאו ג' דינים בקטנים. ומיהו ק"ל ל"ל לאוקמי לדרבא כר"נ לוקמה בתינוק גדול שהולך בעצמו ויש לו דעת בהילוך כאדם גדול ואפי' רבנן מודו, איכא למימר דילמא אין נותנין כים אלא בצוארי תינוק קטן אבל לא משיגדיל.

36. חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קמא עמוד ב

גמ' רבא כרבי נתן סבירא ליה דאמר חי נושא את עצמו. איכא למידק דהא רבא גופיה דאמר לעיל פרק המצניע (צ"ד א') דבאדם אפילו רבנן מודו ליה לרבי נתן ולא נחלקו אלא בבהמה חיה ועוף, וי"ל דהכא בתינוק קטן דכמאן דמשרבט נפשיה כבהמה, ואכתי איכא למידק מדאמרינן בפרק מפנין (לעיל קכ"ח ב') האשה מדדה את בנה ברשות הרבים, ולא גזרינן דילמא אתי לטלטוליה משום דאדם נושא את עצמו ולא פליגי רבנן עליה וכדפירש רש"י ז"ל התם, דאלמא אפילו בקטן מודו רבנן, וי"ל דהתם בתינוק בנוטל רגלו אחת ומניח אחרת, דכיון דמכיר בהילוך לא משרבט נפשיה, אבל בגורר שאינו מגביה רגלו כלל משרבט נפשיה כבהמה ופלוגתא היא דרבי נתן ורבנן, ומיהו בגורר אפילו רבי נתן מודה דלכתחלה אסור דומיא דבהמה דלא פליג אלא בחיוב חטאת, ומיהו בקטן גמור שאינו מכיר בהילוך כלל כגון קטן בן שמנה או בן חדש וכיוצא בזה אפשר דאפילו רבי נתן מודה דחייבין עליו חטאת משום דאין לך כפות גדול מזה, ומודה רבי נתן בכפות כדאמרינן לעיל בפרק המצניע, וכן כתבו למעלה בריש פרק רבי אליעזר דמילה (א"ה, ע"י לעיל ק"ל א' ד"ה מביאו).

37. רש"י מסכת שבת דף קמא עמוד ב

מטה לגבי חי מבטל לה – [1] להיות טפילה לו, שהרי צריך לה.

38. חידושי הרישב"א מסכת שבת דף קמא עמוד ב

ופרכינן ליבטיל כים לגבי תינוק מי לא תנן וכו' ופרקינן מטה לגבי [חי] מבטיל כים לגבי תינוק לא מיבטיל ליה. פירוש ולא משום חשיבותיה דכיס הוא, [ד]מאן פסקה דלהוי כים חשוב טפי ממטה, ועוד דא"כ מאי פרכינן מנוטל אדם את בנו והאבן בידו דהא אבן לא חשיבא ומבטל לה לגבי תינוק, ולמה לן לאוקמה כדרבי ינאי בתינוק שיש לו געגועין על אביו, ולמה לן לפרושי דטעמא דדינר לא משום דדילמא אתי לאיתויי, תיפוק לי דדינר חשיב ולא מבטיל ליה, אלא ע"כ טעמא דמילתא דמטה לגבי חי כיון שהיא צריכה לו לתשמישו מבטל ליה, אבל כים שאינו צריך לו אלא לטייל בעלמא אינו בטל לו שהרי [אין לו] צורך בה, אבל בנמקי ה"ר ישעיה ז"ל [כתב] כים לגבי תינוק כיון דהוא חשוב לא הוי טפל לתינוק, ואינו נכון.

39. תוספות מסכת שבת דף קמא עמוד ב

תינוק מת וכיס תלוי בצוארו פטור - דאגב מרריה מבטיל ליה לכיס א"נ תינוק חי הוא צריך לכיס לטייל בו התינוק אבל תינוק מת מה צריך לכיס והוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ופטור שלא הוציא כדרך המוציאין.

40. רש"י מסכת שבת דף קמא עמוד ב

בתינוק שיש לו געגועין על אביו - שאם לא יטלנו יחלה, ולא העמידו טלטול שלא בידים במקום סכנה, ואף על גב דלאו סכנת נפש גמורה, אלא סכנת חולי.